İRAN

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER 2

2. GENEL EKONOMİK DURUM 5

3. DIŞ TİCARET 7

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR 10

5. TÜRKİYE ile TİCARET 12

EKLER: 14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	İran İslam Cumhuriyeti
Milli Günü	11 Şubat
Resmi Dili	Farsça
Nüfusu (2025)	87.500.000 (IMF)
Yüzölçümü (kara)	1.622.500 km2 (Dünya Bankası)
Başkent	Tahran
Başlıca Şehirleri	Tahran, Meşhed, İsfahan, Tebriz, Şiraz, Ahvaz, Bander Abbas, Urumiye, Kerej
Para Birimi*	Riyal (Halk arasında Tümen ifadesi kullanılmaktadır.) 1 Tümen = 10 Riyal
Döviz kuru	Üç döviz kuru bulunmaktadır (Resmi kur, NİMA kuru, Serbest kur oranı)
Milli Günü	11 Şubat
Hafta sonu tatili	Perşembe & Cuma
Takvim	Celali Takvim (Şemsi Hicri) – Güneş yılı, Hicret başlangıç
Yılbaşı (yeni yıl) tatili	21-24 Mart (nevruz)
Uluslararası Telefon Kodu	+98

Coğrafi Konum

Tarihi İpek Yolu sayesinde eski çağlardan bu yana Avrupa ve Asya'nın kesişme noktasında stratejik konumda yer alan İran'ın Umman Körfezi, Basra Körfezi ve Hazar Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır. Başkent Tahran'ın denizden yüksekliği (rakımı) 1.200 metredir. Ülkenin karadan ve denizden 15 ülke ile sınırı vardır.

Siyasi ve İdari Yapı

Şah yönetimi 11 Şubat 1979 tarihinde devrilmiş ve dini esasa dayalı bir devlet düzeni kurulmuştur. İran Anayasası 3 Aralık 1979 tarihinde yürürlüğe girmiş, 1989 yılında revize edilmiştir. İran'da gücün ulema ile halk tarafından seçilen temsilciler arasında hiyerarşik olarak paylaşıldığı, dini teokrasi ile Başkanlık sistemi karışımı kendine özgü bir yönetim biçimi hâkimdir. İran'da siyasi parti temelinde bir yapılanma bulunmamaktadır.

Siyasi hayatta, partiler yerine daha çok baskı/çıkar grupları olarak adlandırılabilecek hizip veya fraksiyon adı verilen yapılanmalar rol oynamakta, bu gruplar seçim zamanlarında büyük ittifakların çatısı altında toplanmakta ve seçimlerden sonra tekrar dağılmaktadır.

Dini Lider/Rehber (Supreme Leader): İran'da kuvvetler ayrılığı prensibi geçerli olmakla beraber, erkler (yasama, yürütme ve yargı) Rehber'in gözetimi altındadır. Rehber, din adamlarından oluşan Uzmanlar Meclisi tarafından ömür boyu süreyle seçilmektedir. Dini Lider (Rehber) mutlak yetki sahibi olup, birçok hayati ve önemli konuda son kararı veren kişidir.

Birçok kurum doğrudan Dini Lidere bağlıdır. Bu kurumların yöneticilerinin, yönetim kurulu üyelerinin atanması veya görevden alınması Rehber'in yetkisindedir. Nizami ordu, İran Devrim Muhafızları Ordusu, İçişleri Bakanlığı ve istihbarat kuruluşları ile İran İslam Cumhuriyeti Radyo ve Televizyonu doğrudan Dini lidere bağlıdır. Dini lider, İçişleri Bakanlığı üzerindeki yetkilerini Cumhurbaşkanına devredebilir. Dini liderin özellikle dini vakıflar aracılığıyla da ekonomik yaşam üzerinde önemli bir etkisi vardır.

Yasama (İslam Danışma Meclisi/İran İslam Parlamentosu): 4 yıllık dönemler için halkın doğrudan ve gizli oy ile seçtiği 290 milletvekilinden oluşan İran Danışma Meclisi (parlamento), sadece bir yasama organı niteliğinde olmayıp; idarenin tüm eylem ve işlemlerinde inceleme ve araştırma yapma yetkisine sahiptir. Kanun teklifi Bakanlar Kurulu Üyelerinin ortak kararı, kanun tasarıları ise en az 15 milletvekilinin talebi ile meclise sunulur.

Yürütme (Hükümet): Anayasayı Koruyucular Konseyi'nin onayını almış adaylar arasından belirlenen ve 4 yıllık dönemler için doğrudan halk tarafından (genel seçimlerde) seçilen Cumhurbaşkanı aynı zamanda Hükümet başkanıdır. Hükümetin göreve başlayabilmesi için Parlamentodan güven oyu alması gerekmektedir. Başbakanlık Kurumu bulunmamaktadır.

Yargı: Yasama ve yürütmeden bağımsız olarak iş görmektedir. Adalet Bakanlığı, yargı ve yürütme erkleri arasındaki koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür. Yargı erkinin işleyişinden, Dini Lider tarafından içtihat verme yetkisine haiz ulema arasından 5 yıllık süre için atanan Yargı Erki Başkanı sorumludur. İran devriminin ardından mevcut Kara Avrupası Hukuk Sistemi, İslâm Hukuku ile birleştirilerek oluşturulan İran hukuk sisteminde, İslâm hukuku daha çok aile hukuku ve ceza hukuku alanlarında uygulanmaktadır.

İdare: İran'da "Ostan" adı verilen 31 vilayet bulunmaktadır. Ostanların valilerine ostandar denmektedir. Ostandarlar, İçişleri Bakanının teklifiyle Hükümet tarafından atanmaktadır. İran'daki yönetim anlayışı genel anlamıyla merkeziyetçi bir görünüm arz etmektedir.

Nüfus ve İstihdam

Ülke nüfusu genç olup 2023 yılı itibarıyla, %69'u 15-64 yaş grubu, %23'ü ise 0-14 yaş grubundadır. Kentleşme oranı %77'dir. (Dünya Bankası-2025)

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Engebeli ve dağlık arazilerin yanı sıra, çöllerle kaplı düzlüklere de sahip olan İran topraklarının %55'i çayır (otlak), %23'ü çöl, %14'ü ekilebilir alan ve %8'i ormandır. (www.fao.org)

İran üç iklim kuşağında yer almaktadır. Ülke genelinde kurak ve yarı-kurak iklim hakim olmakla beraber, Hazar Denizi kıyılarında subtropikal iklim görülmektedir. Tahran'da yazlar sıcak ve kurak geçmekte (30–40°C), kışları ise hava sıcaklığı 0–15°C arasında değişmektedir. Kışın yüksek kesimlerde kar yağışı görülebilmektedir. Ülkedeki iklim farklılıklarının tüketici alışkanlıkları üzerine etkileri farklıdır.

Kentlerde taşıt emisyonları, rafineriler ve sanayi atıkları kaynaklı olarak hava kirliliği görülmektedir. Ormanlık alanların tahribi, hayvanların aşırı otlatılması, çölleşme, Basra Körfezi'nde petrol kirliliği, sulak arazilerin kuraklaşması, toprağın tuzlanması, içme suyu kaynaklarının yetersizliği, kanalizasyon atıklarının yol açtığı su kirliliği ve sanayi atıklarından doğan kirlenme ülkenin başlıca çevresel sorunlarıdır.

İran’ın başlıca doğal kaynağı petrol ve doğalgazdır. Petrol rezervi 208 milyar varildir. Venezuela ve Suudi Arabistan’dan sonra dünyanın üçüncü büyük rezerve sahip OPEC üyesidir. Doğalgaz rezervi ise 34 trilyon m3 olup, Rusya’dan sonra dünyada ikinci zengin rezerve sahip ülkedir. (OPEC)

İran ayrıca; çinko, bakır, demir, uranyum, kurşun, krom, manganez, kömür, sülfür ve altın gibi madenler bakımından da zengindir. İran, dünyanın en büyük çinko, ikinci büyük bakır rezervine ve ayrıca dokuzuncu büyük demir rezervlerine sahiptir. Bununla birlikte, İran'da madencilik sektörünün yeterince geliştiği söylenemez. Maden yataklarının geliştirilmesi Hükümetin öncelikleri arasında yer almakta ve sektörde yatırımlar teşvik edilmektedir.

2011-2021 döneminde kişi başına düşen yenilenebilir ülke içi temiz su kaynakları azalmakta olan ülkeler arasında İran %11 azalma ile 71. sırada olup 2021 yılında sahip olduğu kişi başına düşen temiz su miktarı 1.453 m^3'tür. [Dünya ortalaması %13 azalma (Dünya Bankası-2021)]

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar $)	421,55	416,68	356,51	375,64	416,43	454,4	482,13	511,32
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	5,3	3,7	0,6	1,1	1,6	2	2	2
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - $)	4.915	4.810	4.074	4.250	4.665	5.039	5.293	5.557
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	40,7	32,5	42,4	41,6	33,8	28,8	25	25
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	2	3,2	1,8	2	2,6	3	3	3
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	8,1	7,6	9,2	9,2	9	9	9	9
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	29,6	34	35,6	36,4	36,7	37,5	38,6	39,3

Kaynak: IMF (2025 Ekim) *Tahmini veriler

İran, 2025 yılı için tahmin edilen GSYİH'sı itibariyle 196 ülke arasında 44. büyük ekonomi olması, kişi başına düşen milli geliri ile 132. sırada yer alması öngörülmektedir. (IMF)

İran ekonomisi; geliri esas itibarıyla petrol ve doğalgaz ihracatına bağlı, aşırı düzenleyici çerçeveye sahip, içe dönük ve kapalı, kısıtlı rekabetin olduğu, vergilemenin etkili bir şekilde çalışmadığı, sübvansiyonların yaygın bir şekilde bulunduğu, düşük faktör verimliliğine sahip kamunun baskın olduğu bir ekonomik görünüm sunmaktadır. Öte yandan, ekonominin petrole dayalı yapısının kırılarak sanayi üretiminin çeşitlendirilmesi kalkınma hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, son yıllarda özelleştirmeler yoluyla, özel sektör de gelişme göstermektedir.

2024 yılı GSYİH'sı içinde tarım sektörünün payı %13, sanayinin (inşaat dahil) %36,4'tür. (Dünya Bankası-2025)

Kamu ağırlıklı ekonomide devletin sosyal politikaları da etkindir. Temel mallar veya enerji tüketimi başta olmak üzere halkın geniş kesimine farklı dönemlerde büyük ölçekli sübvansiyonlar sağlanmaktadır. Bu sübvansiyonlar doğrudan mal ve hizmet yardımları veya nakit şeklinde olabilmektedir.

1980'li yıllardan beri maruz kaldığı uluslararası yaptırımlar/ambargolar ülke ekonomisinin potansiyelinden az gelişmesine sebep olmuştur. Söz konusu ambargolar, geçmiş dönemde İran riyalinin aşırı değer kaybetmesine, resmi kur ile piyasa kuru arasındaki farkın büyümesine yol açmıştır. Döviz kurlarında yükselme, fiyatlar genel düzeyinde artışı da beraberinde getirmiştir. Döviz kurundaki yükselme büyük ölçüde ithal girdi ile çalışan İran imalat sektöründe maliyet artışına ve enflasyona sebep olmuştur. Ekonominin petrol ve doğalgaz gelirlerine bağımlı olmasının da etkisiyle, ambargoların yol açtığı ticaretteki gerileme ekonomik zayıflamayı da beraberinde getirmiştir.

Ayrıca, bankacılık sektörünün küresel bankacılık sistemi ile entegrasyonunun gecikmesi de, iktisadi kalkınma için ihtiyaç duyulan yabancı sermaye yatırımlarının ve dış ticaretin gelişmesini engellemiştir.

Bu çerçevede, ekonominin öncelikleri arasında; yüksek enflasyonun kontrol altına alınması, işsizliğin düşürülmesi, mali disiplin ve döviz kurunda istikrarın sağlanması (ve resmi ve piyasa döviz kuru arasındaki farkın azaltılması), (özellikle yabancı sermaye için) yatırım ortamının iyileştirilmesi, finansal kaynaklara/kredilere ulaşımın kolaylaştırılması, özel sektörün ekonomideki payının artırılması, özel sektör yatırımlarının geliştirilmesi suretiyle ekonomik büyümenin (makro-ekonomik istikrarın) sağlanması ve böylelikle sosyal koşulların da düzeltilmesi yer almıştır.

Ancak, son olarak ABD'nin 2018 yılında Nükleer Anlaşmadan çekilmesinin ardından ABD yaptırımları 2018 yılının Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere iki aşamada tekrar yürürlüğe konmuştur. İran'dan sıfır petrol ihracatı politikasının esas oluşturduğu yaptırımlarla belirli sektörler ve şahıslar hedef alınmıştır. Yabancı yatırımlar durma noktasına gelmiş, 2016-2018 döneminde ülkeye giren yabancı firmaların birçoğu ülkeden geri çekilmiştir. İran'ın petrol üretimi ve ihracat geliri düşmüştür. ABD Yaptırımlarının güncel durumu hakkında detaylı bilgiye Bakanlığımız web sayfasından ulaşılması mümkündür. (Detay bilgi için tıklayınız)

İran Hükümeti ise, yaptırımlara karşı tedbir bağlamında, yerli üretimin ve döviz kaynaklarının verimli kullanılması gerekçesiyle de, birçok ürünün ithalatına yasak koymuş, ithalatta ön-kayıt sistemine geçmiş, döviz işlemlerine sınırlama getirmiştir. (Detay bilgi için tıklayınız)

İran ekonomisine ilişkin olarak Tahran Büyükelçiliğimiz nezdindeki Ticaret Müşavirliğimizce hazırlanan bilgi notlarına Bakanlığımız web sayfası (https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/guney-asya/iran/raporlar/musavirlik-raporlari) linkinden ulaşılması mümkündür.

3. DIŞ TİCARET

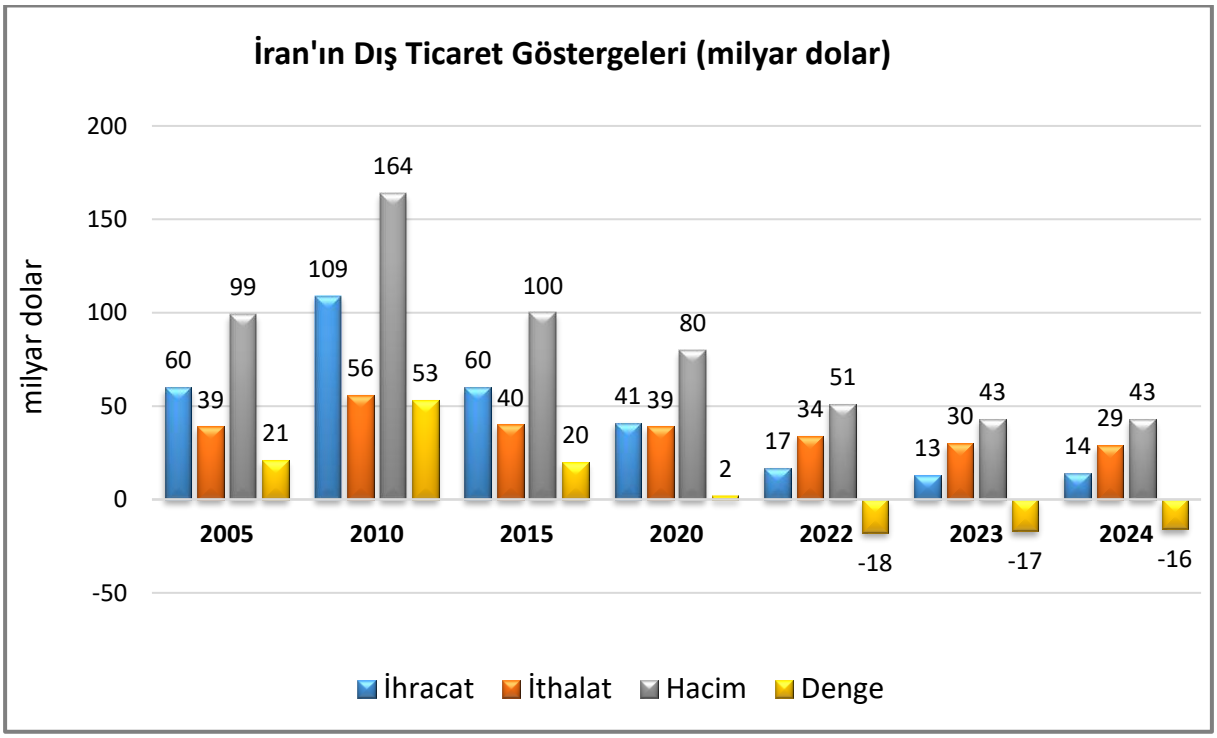
Genel Durum

İran'ın son yıllarda izlediği dışa açılma politikaları ve (1996 yılı Haziran ayında üyelik başvurusunu yaptığı) Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) üyelik hedefi doğrultusunda birçok ürünün ithalatında uygulanan tarife dışı engeller kaldırılmış ve birçok yasaklı ürünün ithalatına izin verilmiştir. Üyelik başvurusu kapsamında 2005 yılı Mayıs ayında DTÖ bünyesinde kurulan çalışma komitesi (working party) henüz toplanmamıştır.

Yerli sanayiyi korumak amacıyla ithalatta uygulanan yüksek Ticari Kazanç Vergisi uygulaması ise 21 Mart 2005 tarihinde kaldırılmıştır. Ancak, yerli sanayii korumak amacıyla bazı temel sanayi dallarında (tekstil, otomotiv vb.) ithalatta uygulanan gümrük vergisi oranları yüksek tutulmaktadır. (Ticaret, Sanayi ve Maden Bakanlığı: http://en.mimt.gov.ir/)

İran'ın dış ticareti yıllar içinde yaptırımlara bağlı olarak önemli dalgalanmalar yaşamaktadır. Yaptırımların siyasi, askeri ve ticari boyutları bulunmaktadır. İran'a yönelik olarak BM gibi uluslararası kuruluşlar, Avrupa Birliği (AB) gibi ulus üstü kuruluşlar, İsrail ve ABD gibi ülkeler tarafından muhtelif yaptırımlar uygulanmıştır. (https://ticaret.gov.tr/data/5ee20f8213b876e308cc14f3/Yapt%C4%B1r%C4%B1mlar%20ve%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Grupland%C4%B1rmalar%C4%B1na%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Notlar.pdf)

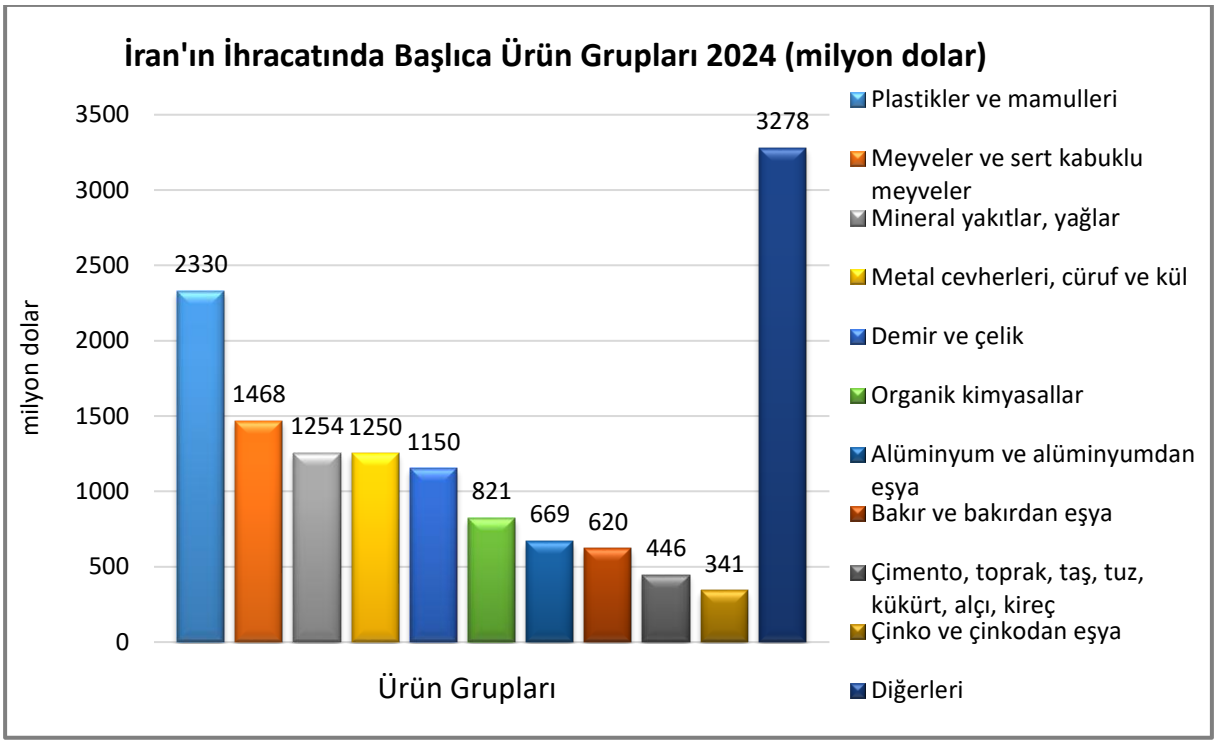
Dış Ticareti

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran (23.12.2025)

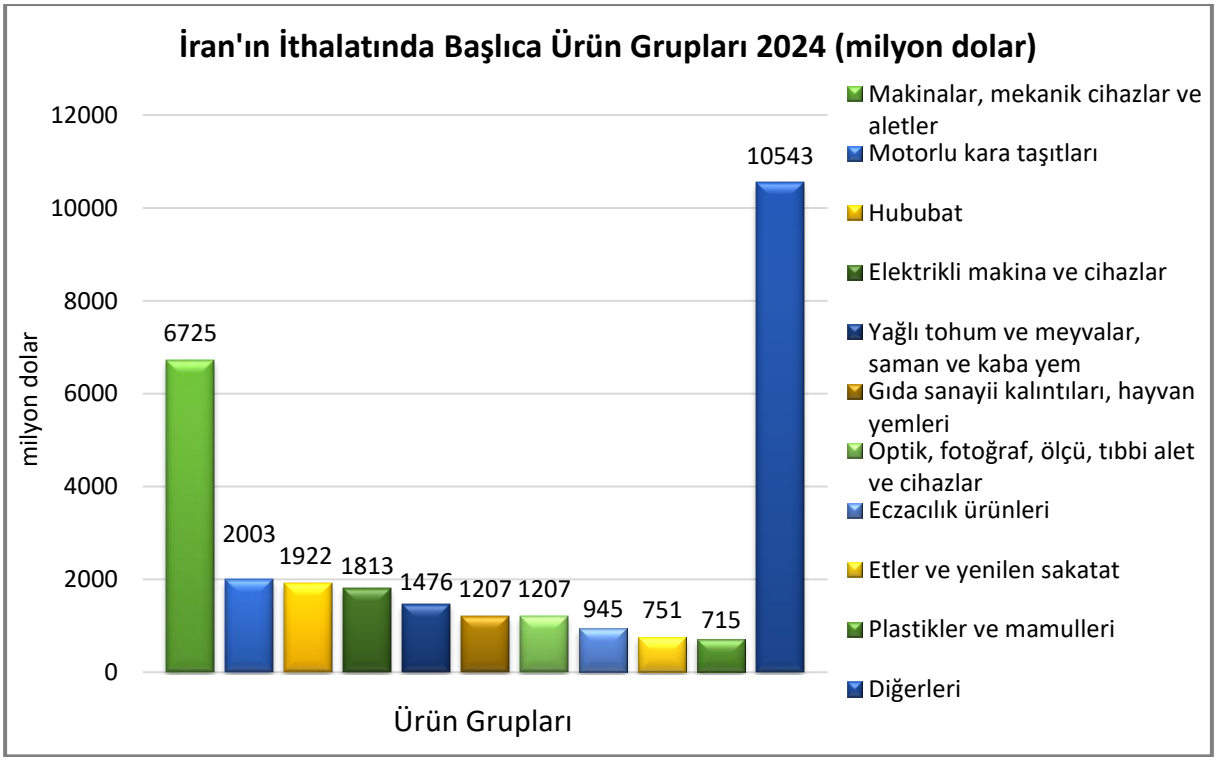
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticareti

İhracatı

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran [Detaylı tablo için tıklayınız]

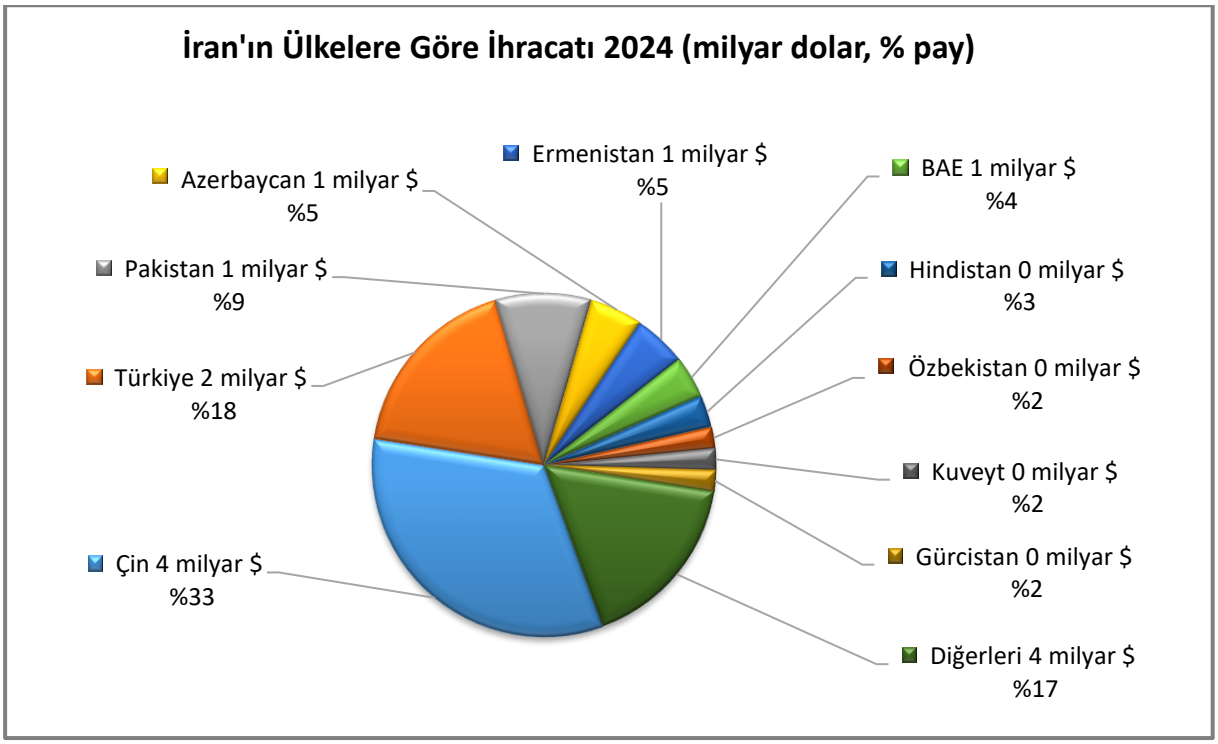
İthalatı

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran [Detaylı tablo için tıklayınız]

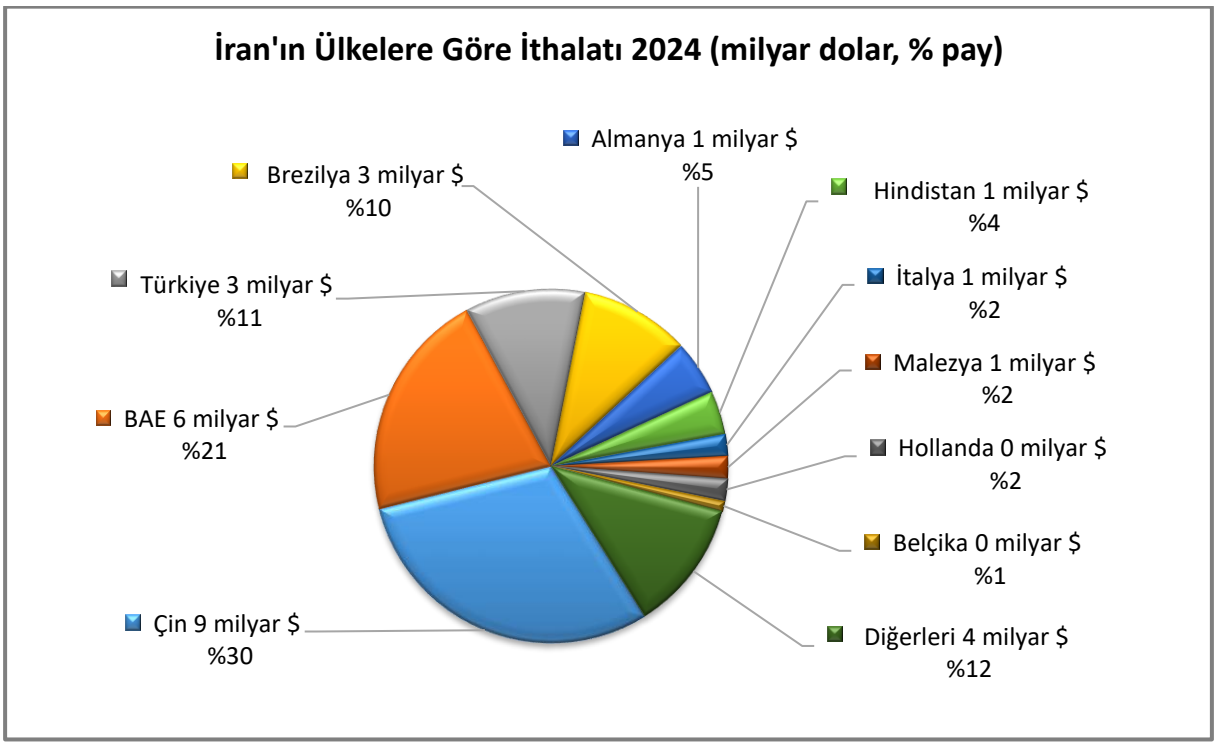
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

İhracatı

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran [Detaylı tablo için tıklayınız]

İthalatı

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran [Detaylı tablo için tıklayınız]

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Ülkedeki rejim değişikliği sonrasında çiftliklerin, şirketlerin ve bankaların devletleştirildiği ve yabancı sermayenin yasaklandığı İran'da, 4. ve 5. Beş Yıllık Kalkınma Plânları ile birlikte yatırım ortamı iyileştirilerek yabancı sermaye girişinin önü açılmıştır.

Kasım 1985'den beri yapılan bazı temel düzenlemeler kapsamında; yabancı şirketlerin İran'da pazarlama ve satış ofisi açmalarına izin verilmiş; 1993 yılında Serbest Bölgeler Kanunu, Haziran 2002'de ise yeni Yabancı Yatırımı Teşvik ve Koruma Kanunu (FIPPA) yürürlüğe girmiştir.

FIPPA ile, devletin kararları doğrultusunda ortaya çıkabilecek şirket zararları ile ana sermaye ve kârların yurt dışına transferi devlet garantisi altına alınmıştır.

Yeni Kanun kapsamında yabancı sermayenin bir İran şirketi ile ortaklığı belli bir yüzde ile sınırlandırılmamış, yabancı sermayenin ülkeye giriş ve çıkışında serbest piyasa kurunun geçerli olması garanti altına alınmış, yabancı şirketler için vergiler %60'lardan %20'lere indirilmiş, ayrıca yatırım yapılan bölgelere göre 10–15 yıllık vergi muafiyeti dönemleri öngörülmüştür.

Diğer taraftan, yatırımın İranlı bir ortakla gerçekleştirilmesi halinde yatırımın mahiyetine göre %80'ine varan oranlarda İran yatırım mallarının ithalatı, gümrük vergisinden muaf tutulmuştur. Yaklaşık 510 dolar civarındaki işçi maliyetlerinin 440 dolara kadar olan bölümü vergiden muaf, bu sınırı aşan kısmı ise %10 vergiye tabidir. (İran Yatırım Ajansı: http://www.investiniran.ir/en/home)

İran'da yatırımlara verilen önemli teşvikler olmasına rağmen; uygulamada bürokrasinin ağır işlemesi, merkez/yerel kurumlar arasında koordinasyon bulunmaması, muafiyetlerden yararlanılması gibi etkenler yatırımın hayata geçirilmesi konusunda güçlüklere yol açmaktadır. Çalışma ve oturma izni alınmasına yönelik prosedürün uzunluğu firmaları zaman bakımından zorlamaktadır.

İran'a yapılan hazır giyim ihracatını zorlaştıran 9 Ekim 2016 tarihli "İran'da Konfeksiyon Ürünleri Satışı Yapan Şirketler İçin Düzenleme Genelgesi" uyarınca, İran'a hazır giyim ihracatı yapmak isteyen yabancı firmaların öncelikle İran'da %20 üretim yapması, bu üretimi zaman içinde belli bir planda artırması ve üretimlerinin %50'sini ihraç etmesi gibi koşulları karşılaması gerekmektedir.

İran, 2023 yılında 1,4 milyar dolar tutarında doğrudan yabancı yatırım çekmiştir. (UNCTAD-https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/364/index.html)

İran;

- 2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre 191 ülke arasında 76. sıradadır. (BM-2025)
- 2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre 176 ülke arasında 169. sıradadır. (The Heritage Foundation-2025)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre 141 ülke arasında 99. sıradadır. (World Economic Forum-2025)

Serbest Bölgeler

Serbest ticaret bölgeleri ve özel ekonomik bölgeler, Cumhurbaşkanlığına bağlı Yüksek Konsey (High Council of Special Economic & Free Trade Zone) Genel Sekreterliği tarafından yönetilmektedir. (http://lexarabiae.meyer-reumann.com/wp-content/uploads/IranFreeZones.jpg)

1-Serbest Ticaret-Sanayi Bölgeleri:

- İran'da Queshm, Chabahar, Aras, Anzali, Arvand, Kish ve Maku olmak üzere 7 serbest ticaret-sanayi bölgesi bulunmaktadır.

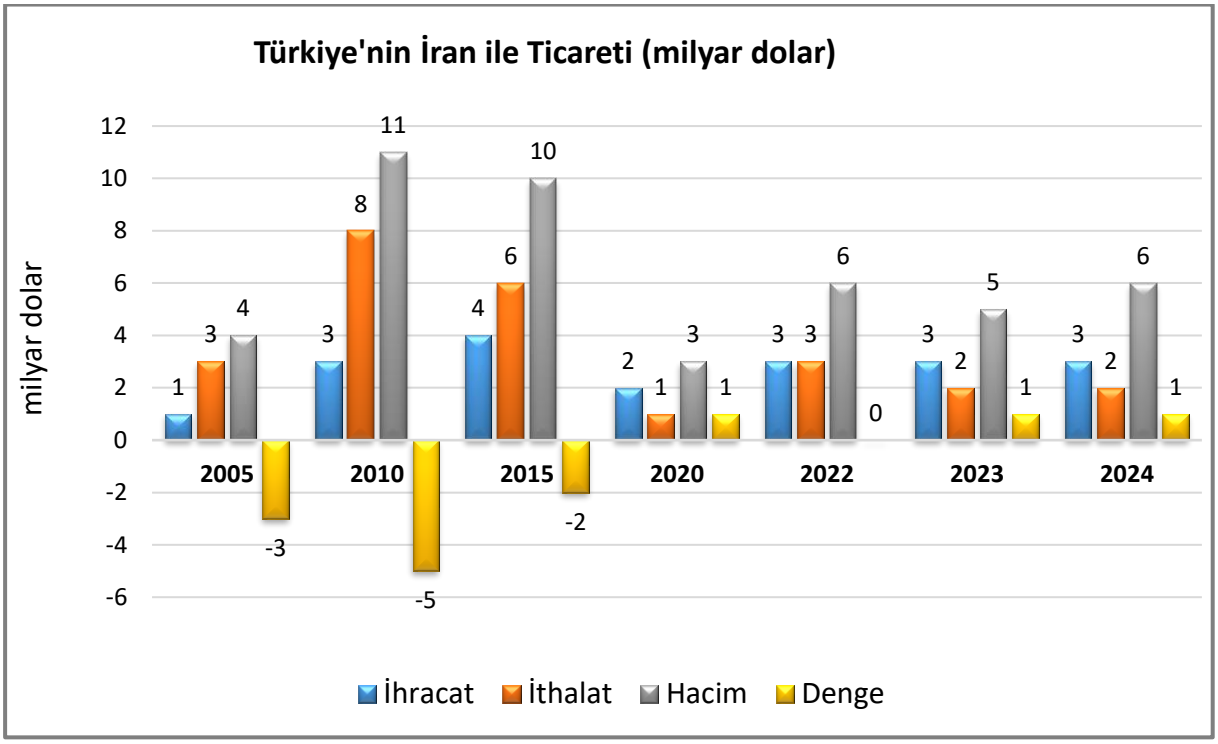
- Yabancı sermayenin teşviki amacıyla tasarlanan Serbest Ticaret Bölgelerinde yabancılara %100 sermaye/mülkiyet hakkı, 20 yıl vergi muafiyeti ve vize kolaylıkları tanınmakta, ayrıca elde edilen karlar serbestçe transfer edilebilmektedir. (http://www.investiniran.ir/en/whyiran1/investmentincentives/industialzones)

2-Özel Ekonomik Bölgeler:

- İran'ın iç bölgelerinde yer alan Özel Ekonomik Bölgeler (Special Economic Zones), yatırımcılara daha cazip yatırım ve altyapı koşulları sunmaktadır.

- İran'da toplam 22 adet Özel Ekonomik Bölge bulunmaktadır. (http://www.freezones.ir/)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

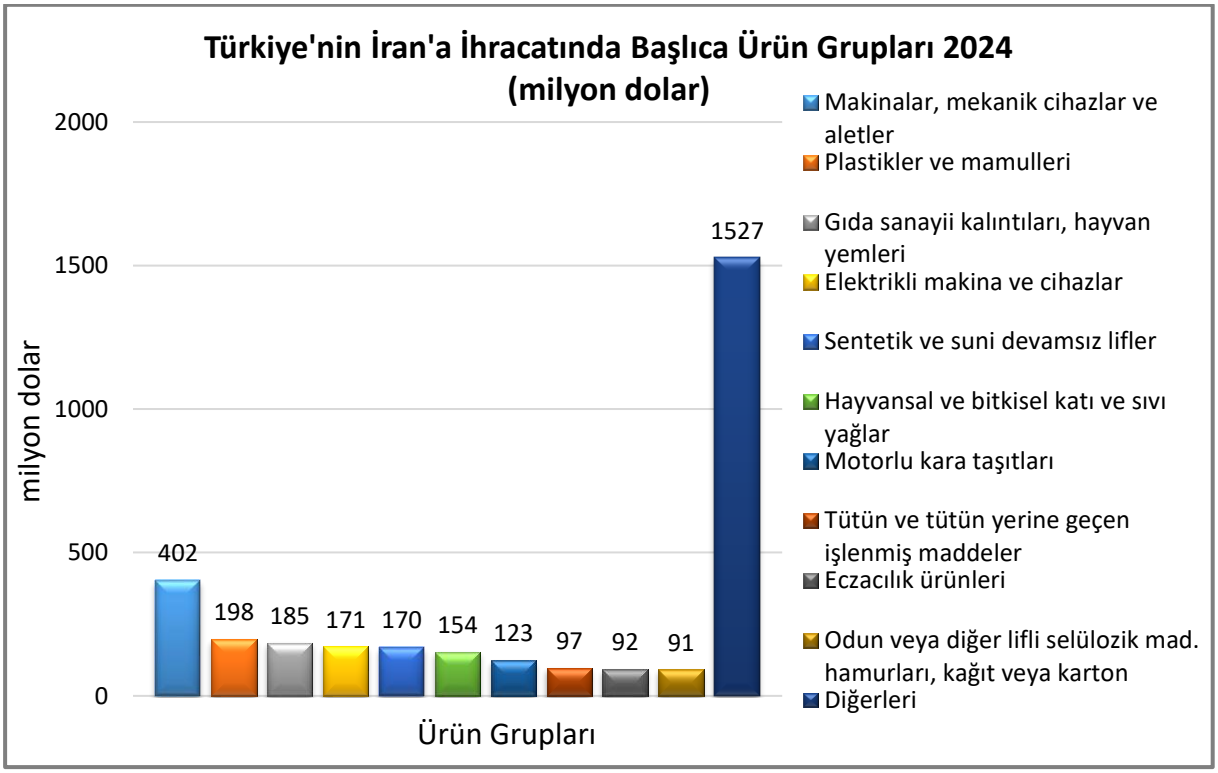
Kaynak: Trademap /Türkiye–directdata

2024 yılında;

-İran'a ihracatımız bir önceki yıla göre az miktarda (%0,5) azalmış olmakla birlikte, en çok ihracat yapılan 22. ülke olmuştur.

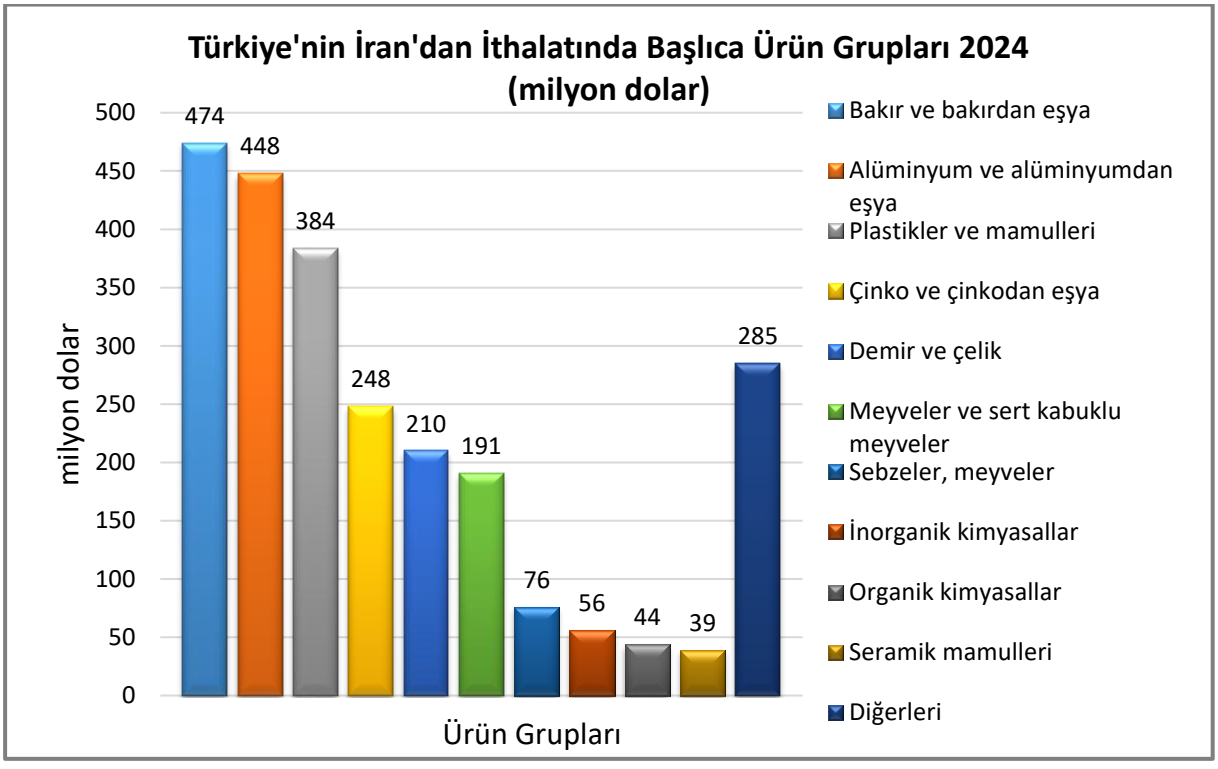
-Ülkeden ithalatımız ise bir önceki yıla göre %13 artmış olup, ülkeler sıralamasında 28. sırada yer almıştır.

Türkiye’nin İran’a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap / Türkiye-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız]

Türkiye’nin İran’dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap / Türkiye-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız]

EKLER:

EK-1: İran'ın İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**93 458 233**	**104 487 285**	**13 627 754**	**100**	**-87**
1.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	4 241 823	2 990 943	1 884 280	13,8	-37
2.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	637 457	1 583 461	1 133 701	8,3	-28,4
3.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	491 043	567 820	795 906	5,8	40,2
4.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	8 711 011	15 450 828	765 785	5,6	-95
5.	2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri	2 763 448	2 562 247	659 449	4,8	-74,3
6.	7601	İşlenmemiş aluminyum	1 010 465	634 496	616 328	4,5	-2,9
7.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	2 077 176	2 053 993	353 748	2,6	-82,8
8.	7901	İşlenmemiş çinko	574 510	418 987	336 384	2,5	-19,7
9.	7214	İnşaat demiri	1 201 603	1 006 215	319 374	2,3	-68,3
10.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	1 195 309	976 740	293 493	2,2	-70
11.	0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	333 060	401 234	244 224	1,8	-39,1
12.	3903	Stiren polimerleri (ilk şekillerde)	335 721	358 805	231 209	1,7	-35,6
13.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	1 703 534	2 172 024	186 648	1,4	-91,4
14.	7408	Bakır teller	495 661	414 363	171 178	1,3	-58,7
15.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	13 710 918	12 087 757	170 910	1,3	-98,6

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran (23.12.2025)

EK-2: İran'ın İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**58 922 123**	**65 555 454**	**29 306 630**	**100**	**-55,3**
1.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	130 875	110 874	2 632 729	9	2274,5
2.	2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	632 571	1 032 595	1 159 824	4	12,3
3.	1201	Soya fasulyesi	1 661 868	2 036 698	1 121 331	3,8	-44,9
4.	1005	Mısır	3 442 144	3 646 182	1 078 837	3,7	-70,4
5.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	894 293	1 270 866	763 112	2,6	-40
6.	1006	Pirinç	2 263 890	1 382 440	712 761	2,4	-48,4
7.	8707	Karayolunda kullanılan motorlu taşıtlar için karoseriler (şoför mahalleri dahil)	22 482	23 281	617 771	2,1	2553,5
8.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	0	1 223 471	513 898	1,8	-58
9.	5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	506 351	463 130	453 794	1,5	-2
10.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	658 831	380 457	422 885	1,4	11,2
11.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	692 031	787 317	416 113	1,4	-47,1
12.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	629 487	782 989	409 878	1,4	-47,7
13.	3002	Serum, aşı, toksin vb. ürünler	1 170 916	329 193	407 357	1,4	23,7
14.	0202	Sığır eti (dondurulmuş)	215 625	257 994	406 742	1,4	57,7
15.	9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	530 926	688 701	400 890	1,4	-41,8

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran (23.12.2025)

EK-3: İran'ın Ülkelere Göre İhracatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		**16 683 558**	**13 154 058**	**13 627 754**	**100**	**3,6**
1.	Çin	6 355 060	4 554 171	4 446 882	32,6	-2,4
2.	Türkiye	3 353 808	2 180 642	2 454 409	18	12,6
3.	Pakistan	848 696	949 972	1 202 286	8,8	26,6
4.	Azerbaycan	476 434	473 064	633 058	4,6	33,8
5.	Ermenistan	598 959	597 233	628 514	4,6	5,2
6.	BAE	433 880	453 103	545 151	4	20,3
7.	Hindistan	653 605	647 781	458 910	3,4	-29,2
8.	Özbekistan	292 192	326 235	332 744	2,4	2
9.	Kuveyt	336 282	297 493	328 107	2,4	10,3
10.	Gürcistan	209 451	225 282	274 151	2	21,7
11.	Tacikistan	123 822	154 825	263 922	1,9	70,5
12.	Almanya	316 511	266 797	249 058	1,8	-6,6
13.	Kazakistan	196 937	218 528	216 650	1,6	-0,9
14.	İtalya	169 893	163 003	200 427	1,5	23
15.	Katar	163 081	134 466	145 962	1,1	8,5

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran (23.12.2025)

EK-4: İran'ın Ülkelere Göre İthalatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülkeler (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		**34 205 932**	**29 902 581**	**29 306 630**	**100**	**- 2**
1.	Çin	9 440 300	10 107 447	8 926 918	30,5	-11,7
2.	BAE	6 757 911	5 793 992	6 072 491	20,7	4,8
3.	Türkiye	3 068 842	3 225 774	3 233 053	11	0,2
4.	Brezilya	4 296 796	2 298 109	3 001 781	10,2	30,6
5.	Almanya	1 639 953	1 278 021	1 376 933	4,7	7,7
6.	Hindistan	1 839 523	1 186 241	1 271 698	4,3	7,2
7.	İtalya	581 195	648 843	571 704	2	-11,9
8.	Malezya	784 419	411 729	534 721	1,8	29,9
9.	Hollanda	345 039	490 933	460 156	1,6	-6,3
10.	Belçika	279 463	336 392	327 361	1,1	-2,7
11.	Kanada	280 126	338 492	299 220	1	-11,6
12.	Fransa	329 864	305 306	276 024	0,9	-9,6
13.	İsviçre	152 823	184 941	221 391	0,8	19,7
14.	Endonezya	242 552	195 129	206 209	0,7	5,7
15.	İspanya	241 679	233 237	198 716	0,7	-14,8

Kaynak: Trademap - mirrordata / İran (23.12.2025)

Ek-5: Türkiye'nin İran'a İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**3 068 842**	**3 225 774**	**3 233 053**	**100**	**0,2**
1.	2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	217	71 804	178 774	5,5	149
2.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	16 759	1 274	133 200	4,1	10355,3
3.	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	41 407	25 253	91 397	2,8	261,9
4.	4703	Sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	80 684	90 673	89 400	2,8	-1,4
5.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	74 321	77 589	83 296	2,6	7,4
6.	0407	Kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları	8 161	27 050	69 818	2,2	158,1
7.	4811	Kağıt, karton, selüloz vatka ve selüloz liften tabakalar	59 986	66 147	68 688	2,1	3,8
8.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	90 297	65 205	65 985	2	1,2
9.	3906	Akrilik polimerleri (ilk şekillerde)	42 081	41 546	44 376	1,4	6,8
10.	1805	Kakao tozu (ilave şeker/diğer tatlandırıcı maddeler içermeyen)	32 284	45 209	42 418	1,3	-6,2
11.	2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	64 169	58 578	42 034	1,3	-28,2
12.	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	28 078	34 148	41 477	1,3	21,5
13.	8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	53 622	42 945	39 631	1,2	-7,7
14.	3302	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar	28 382	39 347	39 586	1,2	0,6
15.	5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş olsun olmasın)	32 184	33 206	39 038	1,2	17,6

Kaynak: Trademap /Türkiye-directdata

Ek-6: Türkiye'nin İran'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**3 353 808**	**2 180 642**	**2 454 369**	**100**	**12,6**
1.	7601	İşlenmemiş alüminyum	776 547	375 472	422 867	17,2	12,6
2.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	340 609	263 835	291 197	11,9	10,4
3.	7901	İşlenmemiş çinko	370 097	263 290	246 484	10	-6,4
4.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	249 155	106 953	223 176	9,1	108,7
5.	7408	Bakır teller	164 170	129 253	157 926	6,4	22,2
6.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	52 005	74 159	141 804	5,8	91,2
7.	7202	Ferro alyajlar	55 246	52 214	74 487	3	42,7
8.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	65 809	37 687	59 946	2,4	59,1
9.	7214	İnşaat demiri	51 207	37 853	53 626	2,2	41,7
10.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	73 094	77 997	52 412	2,1	-32,8
11.	3903	Stiren polimerleri (ilk şekillerde)	41 782	27 784	45 610	1,9	64,2
12.	6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	26 617	34 491	38 101	1,6	10,5
13.	2009	Meyve ve sebze suları	13 924	30 047	34 902	1,4	16,2
14.	2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri	6 148	10 680	30 039	1,2	181,3
15.	2712	Vazelin, parafin, petrol mumu, yağlı mum, ozakerit, linyit mumu, turb mumu vb.	52 451	36 409	27 937	1,1	-23,3

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata